

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของบริษัทมหาชนในประเทศไทย

Factors Influencing to the Success in the Implementation of Good Governance of Public Companies in Thailand

ธนพล ก่อฐานะ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบริษัทมหาชนในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือทำงานกับ บริษัทมหาชนในประเทศไทย จำนวน 708 คน สถิติที่ใช้คือ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล(Path Analysis) เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item -Objective Congruence :IOC) เท่ากับ 0.78 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.89

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ บริษัทมหาชนในประเทศไทย มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ประกอบด้วย 16 ปัจจัย ทั้งนี้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (λ) ของทุกองค์ประกอบของแต่ละปัจจัย ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (λ) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.34-0.90 แต่ละตัวแปรมีค่า R^2 อยู่ระหว่าง 0.34-0.84 และโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อศักยภาพตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 109.34$, $df = 98$, $\chi^2/df = 1.12$, $GFI = 0.97$, $AGFI = 0.94$, $RMSEA = 0.032$) ส่งผลให้โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ข้อค้นพบในงานวิจัย นอกจากหลักธรรมาภิบาลที่ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและเป็นที่ยอมรับของสากล ปัจจัยหลักที่สำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบริษัทมหาชนในประเทศไทยต้องมีคือ ผลประกอบการที่ครอบคลุมทั้ง ความสามารถในการแข่งขันต้องมีการสร้างนวัตกรรมและผลประกอบการ

*ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาการจัดการ ภาควิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2555), ปัจจุบันเป็น ประธานหลักสูตรนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ที่ด้อยอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักธรรมาภิบาลที่มีนโยบายที่ชัดเจน ทั้งความรับผิดชอบต่อสังคม พนักงาน ผู้ถือหุ้น เพื่อให้เกิดความสำเร็จที่แท้จริง และได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น และพนักงาน

คำสำคัญ : ความสำเร็จในการดำเนินงาน, หลักธรรมาภิบาล, บริษัทมหาชน

Abstract

The purpose of this research was to study the factors influencing the success in the implementation of good governance of public companies in Thailand. The sampling group consisted of 708 respondents who worked with public companies in Thailand. The Statistics used were Pearson Correlation and Path Analysis. The research instrument was a questionnaire with the Index of item – objective Congruence (IOC) at 0.78 and Cronbach's Alpha Coefficient was 0.89.

The research finding revealed that there were four components and 11 factors influencing the success in the implementation of good governance of public companies in Thailand with a statistically significant level at 0.01, which had a value in between 0.34-0.90 and each had R^2 in between 0.34-0.84. The cause model resulted in the effect model with the value of ($X^2 = 109.34$, $df = 98$, $X^2/df = 1.12$, $GFI = 0.97$, $AGFI = 0.94$, $RMSEA = 0.032$)

The research finding also revealed that not only the good governance of public companies, but also other factors of success which were the level of profit, the ability to compete, the ability to generate innovation, social responsibility and responsibility towards employees, and stockholders in order to create the real success which were accepted by community, stockholders, and employees.

Keywords: Success in the Implementation, Good Governance, Public Companies

บทนำ

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา กรณีการล่มสลายของ Enron, Tyco International และ WorldCom เป็นที่รู้จักกันทั่วไป เมื่อนึกถึงการวิบัติของจรรยาบรรณทางธุรกิจระดับองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ชื่อบริษัทที่ทั่วโลกยังคงนึกได้เป็นอันดับแรกคือบริษัทเอนรอน (Enron) ที่ล่มสลายไปเมื่อปี 2001 ความรุ่งเรืองและความล่มสลายของบริษัทเอนรอน เป็นกรณีศึกษาที่เน้นให้เห็นถึงหน้าที่ ความสำคัญ ของคณะกรรมการในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของบริษัทและผลักดันให้บริษัทเดินไปในทิศทาง ที่ถูกต้องเหมาะสม แต่การที่บริษัทต้องล่มสลาย ถึงแม้จะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น การตกแต่งบัญชี การบกพร่องในการทำหน้าที่ขององค์กรทั้งภายในและภายนอก แต่สาเหตุสำคัญที่สุดก็คือ ความล้มเหลวของคณะกรรมการในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการเพิกเฉยต่อการตัดสินใจสำคัญๆ ที่ส่งผลกระทบต่อบริษัท จึงทำให้บริษัทเอนรอน ที่เคยเป็นที่รู้จักและชื่นชมกันอย่างกว้างขวางในการประกอบธุรกิจกลับกลายเป็นเพียงกรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการสามารถนำพาบริษัทของตนไปสู่การล้มละลายได้ กรณีของ Tyco International เกิดจากความไม่โปร่งใสและการทุจริตต่อหน้าที่ของ CEO ของบริษัทโดยไม่โปร่งใสและเป็นธรรม และสุดท้ายกรณีของ WorldCom เกิดปัญหาขึ้น เมื่อผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทพบว่า การบันทึกตัวเลขในรายการรายจ่ายของบริษัท ไม่ถูกต้อง เมื่อทำการท้วงติงก็ถูกสั่งให้หยุดการตรวจสอบ เมื่อเรื่องแดงขึ้นมาจนเป็นเรื่องอื้อฉาว ในที่สุดต้องประกาศลดตัวเลขกำไรที่แจ้งไว้ลดลงถึง 3.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ กรณีตัวอย่างที่กล่าวมานี้คือรูปแบบต่างๆ ของการดำเนินงานในธุรกิจที่ขาดหลักธรรมาภิบาล หรือไม่มีความเป็นบรรษัทภิบาลที่ดี

ในบริบทใหม่นี้ ประชากรโลกทั้งมวลจะแสวงหาวิธีใหม่ในการ “อภิบาล” (Governing) หรือ “ปกครอง” ทั้งโลกได้อย่างไร ในกรณีนี้ ทำให้ต้องคิดใหม่ไม่ว่าจะในแง่ของอำนาจ ระบบ ผู้อยู่ใต้การปกครองและผู้ปกครอง ซึ่งจากเดิมจะต้องอาศัยรัฐหรือมิเช่นนั้นก็คือด้านรัฐ ซึ่งก็ยังนับเป็นการอิงรัฐอยู่ดี ในเงื่อนไขนี้คำและแนวคิดด้วยธรรมาภิบาล (Governance) จึงได้รับความสนใจและกลายเป็นวาระทางนโยบายขององค์การระหว่างประเทศ ตลอดจนประเทศมหาอำนาจ โดยเฉพาะตะวันตก ซึ่งยึดและเผยแพร่แนวคิดเสรีนิยมออกไปในโลก โดยมีแนวคิดด้วยธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือ อุดมการณ์หรืออุดมคติในสายตาของแต่ละฝ่าย โดยคำว่าธรรมาภิบาลหรือ Governance นี้มีที่มาจากคำในภาษาโบราณที่นำกลับมาใช้ในบริบทใหม่ (จากคำเดิมคือ “Gouverner” ในภาษาละติน และคำว่า “Gubernare” ในภาษากรีก) ซึ่งได้ปรากฏขึ้นอีกครั้งโดยเฉพาะเพื่อเป็นเกณฑ์

หรือเป็นเป้าหมายของการบริหารจัดการรัฐที่ดี ตามวิธีคิดขององค์การระหว่างประเทศ ระดับโลก เช่น ธนาคาร โลก ดังนั้น คำว่า Governance ในภาษาอังกฤษเป็นคำที่มีวิวัฒนาการ และเปลี่ยนความหมายไปจากเดิมในขณะที่ในสังคมนอกโลกตะวันตก เช่น ประเทศกำลังพัฒนา หรือสังคมเช่นไทย จำเป็นต้องรับมาใช้ โดยต้องแสวงหาความหมายตามนัยทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เพื่อให้สามารถมีบทบาทอย่างเหมาะสม เป็นตัวของตัวเอง ในสถาปัตยกรรมธรรมาภิบาลโลก ไม่ว่าจะในเชิงโครงสร้างหรือกระบวนการของตัวเอง และของโลก (ขจิต จิตต์เสวี, 2557: 3-4)

ตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 5 ปี (พ.ศ. 2551 - 2555) ยุทธศาสตร์ ที่ 1 รมรณรงค์เสริมสร้างวัฒนธรรมสุจริต แผนงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และวินัย โครงการส่งเสริมธรรมาภิบาล (Good Governance) และบรรษัทภิบาล (Corporate Governance) ในกลุ่ม เป้าหมายภาครัฐวิสาหกิจและธุรกิจเอกชน ประกอบกับแนวทางการ ปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ.2003 (United Nations Convention Against Corruption : UNCAC) ให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งของบุคคล และ กลุ่มต่างๆ นอกจากภาครัฐในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต คอรัปชั่น สำหรับในประเทศไทยมีบริษัทมหาชนหลายบริษัทที่นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กร เช่น การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ใน บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นการปกครอง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม เป็นการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมะที่ใช้ในการบริหารงานนี้ มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ หากได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้นแต่รวมถึง ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิความโปร่งใสตรวจสอบได้ ปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก ดังนั้น “บริษัทธรรมาภิบาล” ก็คือบริษัทที่มีแนวทางในการบริหารบริษัทให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว “ธรรมาภิบาล” ถือเป็นเกณฑ์ที่ทุกบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จะต้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์และหลักการกำกับกิจการที่ดี ในกรณีของ ปตท. นอกจากจะมีหลักเกณฑ์เหล่านี้คอยกำกับแล้ว ปตท. ยังมีสภาพเป็นรัฐวิสาหกิจ ซึ่งต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจอีกด้วย สิ่งหนึ่งที่ยืนยันการยอมรับการดำเนินการตามบริษัทธรรมาภิบาลของ ปตท. ก็คือรางวัลด้านธรรมาภิบาลที่ได้รับจากทั้งในและต่างประเทศมากมาย

ปตท. เป็นหนึ่งในตัวอย่างของการพัฒนารัฐวิสาหกิจของไทยที่ผ่านการแปรรูปเพื่อเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ คนส่วนหนึ่งอาจตั้งข้อสังเกตว่า การขายหุ้น ปตท. ถือเป็นการเปิดประตูให้ทุนการเมืองเข้ามาสู่กิจการของภาครัฐ แต่หากมองอีกด้านหนึ่ง

การแปรเป็นบริษัทมหาชนเป็นผลให้ ปตท. ยิ่งถูกตรวจสอบมากขึ้นและเข้มข้นมากขึ้น ไปอีก จากภาคประชาชน รวมทั้งยังต้องดำเนินการตามกรอบ หลักเกณฑ์และกติกาของตลาดหลักทรัพย์

ปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องบรรษัทภิบาลกับตลาดการเงินในประเทศไทย ประเด็นของการกำกับดูแลเกิดขึ้นในองค์กร เมื่อมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์หรือมีปัญหาการเป็นตัวแทน (Agency Problem) เกี่ยวกับสมาชิกต่างๆ ขององค์กรเกิดขึ้น และมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์หรือมีปัญหาการเป็นตัวแทน ที่ไม่สามารถหาทางแก้ไขได้โดยการทำสัญญาต่อกัน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า เพราะไม่สามารถทำสัญญาให้ครอบคลุมทุกเรื่อง ที่อาจเกิดขึ้นได้และมีค่าใช้จ่ายสูงในการเจรจาทำสัญญาและการบังคับให้ปฏิบัติตามสัญญา โดยความขัดแย้งทางผลประโยชน์อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างกลุ่มบุคคล ดังนี้

1. ผู้บริหารรวมผู้จัดการใหญ่กับกรรมการ โดยเฉพาะระหว่างผู้บริหารกับกรรมการภายนอกในประเด็นต่างๆ เช่น การกำหนดระดับค่าตอบแทนที่เหมาะสมแก่ผู้บริหาร เป็นต้น
2. ผู้ถือหุ้นกับกรรมการและ/หรือผู้บริหาร ในประเด็นที่เกี่ยวกับขีดความสามารถและความซื่อสัตย์ที่คาดหวังจากกรรมการและผู้บริหารของบริษัท
3. เจ้าหนี้กับผู้ถือหุ้น ในประเด็น เช่น การจ่ายเงินปันผลที่สูงมาก หรือทำให้สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ลดลง (เช่น ก่อหนี้โดยให้บุริมสิทธิที่เท่าเทียมกันหรือที่สูงกว่า) เป็นต้น
4. ลูกจ้างกับผู้บริหาร/กรรมการ/ผู้ถือหุ้นในเรื่องที่เกี่ยวกับค่าจ้างและเงื่อนไขเกี่ยวกับสวัสดิการ
5. ผู้ถือหุ้นกันเอง เช่น ประเด็นระหว่างผู้ถือหุ้นรายย่อยกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และผู้ถือหุ้นที่เป็นสถาบัน
6. เจ้าหนี้ประเภทต่างๆ เช่น ประเด็นระหว่างเจ้าหนี้ที่มีหลักประกัน กับเจ้าหนี้ที่ไม่มีหลักประกัน
7. ประชาชนทั่วไปที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัทมหาชน ทั้งในแง่ของการเป็นผู้ถือหุ้น เป็นลูกค้า และเป็นส่วนหนึ่งของการอยู่ร่วมกันในสังคม

วัตถุประสงค์ของกิจการก็คือ พยายามลดความขัดแย้งเหล่านี้ให้เหลือน้อยที่สุด และสร้างให้มีกลไกการกำกับดูแลต่างๆ ที่อาจดำเนินการให้บรรลุป้าหมายนี้ ได้แก่ ให้ความมั่นใจว่า กรรมการและผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังและด้วยความซื่อสัตย์ รวมถึงรักษาผลประโยชน์ของบริษัท การจัดโครงสร้างของคณะกรรมการให้มีอัตราส่วนที่เหมาะสมระหว่างกรรมการที่เป็นผู้บริหารกับกรรมการภายนอก การจัดให้มีคำปรึกษาขอคำแนะนำที่และการเปิดเผยสารสนเทศที่ดี การมีผู้สอบบัญชีอิสระ ซึ่งช่วยดูแลผู้บริหารโดยการให้คำรับรองเกี่ยวกับงบการเงินของบริษัทและการมีตลาดทุน

ซึ่งทำให้บริษัทที่ไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการ อาจประสบความยุ่งยากในการจัดหาเงินทุน หรือหากทำได้ก็อาจต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง (นวพร เรืองสกุล, 2545)

จากปัญหาของบริษัทมหาชนข้างต้นจะเห็นได้ว่าองค์กรควรนำหลักความโปร่งใสมาใช้ให้เข้มข้น เพื่อจัดการกับปัญหาและเป็นการบริหารองค์กรตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่าในการลงทุนของบริษัทมหาชนในประเทศไทย ปัญหาของบริษัทมหาชนที่ขาดความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลที่แท้จริง และการขาดความเชื่อมโยงที่จะแสดงให้เห็นถึงประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมของการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล จึงน่าจะเป็นหัวใจสำคัญของการนำระบบธรรมาภิบาลมาใช้กับองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทย ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อพัฒนาบริษัทมหาชน ททรัพยากรบุคคล และเศรษฐกิจของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบริษัทมหาชนในประเทศไทย เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของบริษัทมหาชนในประเทศไทย ผู้ความสำเร็จตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

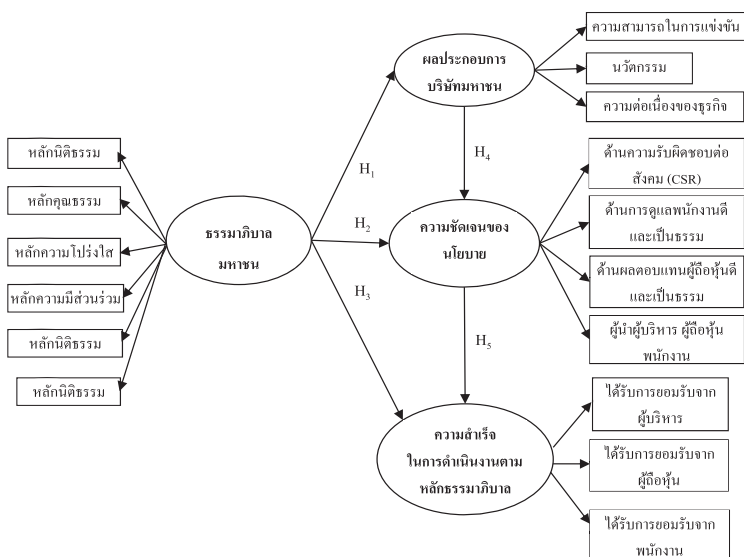
เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลและตรวจสอบความกลมกลืน โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบริษัทมหาชนในประเทศไทย

สมมติฐานของการวิจัย

1. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลมหาชนมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลประโยชน์ของบริษัทมหาชนในประเทศไทย
2. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลมหาชนมีอิทธิพลโดยตรงต่อความชัดเจนของนโยบายบริษัทมหาชนในประเทศไทย
3. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลมหาชน มีอิทธิพลโดยตรงต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทมหาชนในประเทศไทย
4. ผลประกอบการบริษัทมหาชนมีอิทธิพลโดยตรงต่อความชัดเจนของนโยบายบริษัทมหาชนในประเทศไทย
5. ความชัดเจนของนโยบายมีอิทธิพลโดยตรงต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทมหาชนในประเทศไทย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กระแสมหาภิบาลมาพร้อมกับยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำเนินงานทางธุรกิจ เนื่องจากความล้มเหลวทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นหลายครั้งทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย สิ่งที่น่าสนใจตรงกันถึงความสำคัญของการที่จะต้องจัดทำให้มีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จนเป็นที่มาของหลักธรรมาภิบาลสากล และมีอิทธิพลส่งผลโดยตรงกับการประกอบกิจการของภาคธุรกิจในประเทศไทย โดยเฉพาะบริษัทมหาชนในตลาดหลักทรัพย์ (ขจิต จิตเสวี, 2557) สอดคล้องกับ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (2557) และกรอบแนวคิดการวิจัยตามกรอบของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยมีหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ 1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) 2. หลักคุณธรรม (Morality) 3. หลักความโปร่งใส (Accountability) 4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) 6. หลักความคุ้มค่า (Cost - Effectiveness or Economy)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบริษัทมหาชนในประเทศไทย

การวิจัยนี้ได้กรอบแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบริษัทมหาชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1) หลักธรรมาภิบาลมหาชน 2) ผลประกอบการบริษัทมหาชน 3) ความชัดเจนของนโยบาย และ 4) ความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 16 ปัจจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วยตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบ 4 ตัวแปร ดังนี้ 1) หลักธรรมาภิบาลมหาชน 2) ผลประกอบการบริษัทมหาชน 3) ความชัดเจนของนโยบาย และ 4) ความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แต่ละตัวมีตัวแปรเชิงสาเหตุหรือปัจจัยทั้งหมดรวม 16 ตัวแปร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประเภท SET ภายในปี 2558 พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 578 บริษัท

กลุ่มตัวอย่างที่วิธีการสุ่มตัวอย่างและขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างและใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากร โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ดังสูตรของ Taro Yamane (1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 236 บริษัท จำนวน 708 คน โดยการคัดเลือกตัวแทน 1 บริษัท ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น และ พนักงาน เพื่อเป็นตัวแทนบริษัทเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Samplings) ซึ่งเป็น Probability โดยใช้แบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้ไปทำการเก็บข้อมูล ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น และพนักงานที่เกี่ยวข้องกับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 2) แบบสอบถามด้านหลักบรรษัทภิบาลมหาชน 6 หลัก 3) แบบสอบถามปัจจัยด้านผลประกอบการบริษัทมหาชน 4) แบบสอบถามปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย 5) แบบสอบถามด้านความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักบรรษัทภิบาล โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักการวัดลิเคิร์ต (Likert scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนการตอบของแต่ละตัวเลือก คือ 5, 4, 3, 2, และ 1 ตามลำดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน และได้รับความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence :IOC) และทำการ

คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟา (Alpha-reliability Coefficient) ข้อมูลทั้งหมดนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยใช้โปรแกรมการคำนวณค่าสถิติสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตามแบบจำลองโครงสร้าง (Confirmatory Factorial Approach) และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บได้จากกลุ่มตัวอย่างและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร กำหนดรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น SME.(Structural Equation Modeling) เพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และการวิเคราะห์อิทธิพลหรือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ข้อค้นพบจากการวิจัย

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบโมเดล

1) GOOD_G หมายถึง ธรรมชาติปาลบริษัทมหาชน ประกอบด้วย G1=หลักนิติธรรม, G2=หลักคุณธรรม, G3=หลักความโปร่งใส, G4=หลักการมีส่วนร่วม, G5 = หลักความรับผิดชอบ, G6=หลักความคุ้มค่า

2) FAC1 หมายถึง ผลประกอบการบริษัทมหาชน ประกอบด้วย F1=ความสามารถในการแข่งขัน, F2 = นวัตกรรม, F3 = ความต่อเนื่องของธุรกิจ

3) FAC2 หมายถึง ความชัดเจนของนโยบาย ประกอบด้วย F21=ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม, F22 =ด้านการดูแลพนักงานดีและเป็นธรรม F23=ด้านผลตอบแทนผู้ถือหุ้นดีและเป็นธรรม F24=ผู้นำ ผู้บริหาร พนักงาน

4) SUCC_G หมายถึง ความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย S1=ได้รับการยอมรับจากประชาชน, S2=ได้รับการยอมรับจากผู้ถือหุ้น, S3=ได้รับการยอมรับจากพนักงาน

ตารางที่ 1 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบริษัทมหาชนในประเทศไทยจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ปัจจัย	น้ำหนัก องค์ประกอบ	SE	T	R ²
ธรรมาภิบาลบริษัทมหาชน				
หลักนิติธรรม	0.89	0.05	16.53	0.75
หลักคุณธรรม	0.90	0.05	16.81	0.76
หลักความโปร่งใส	0.83	0.05	16.58	0.75
หลักการมีส่วนร่วม	0.85	0.05	16.22	0.73
หลักความรับผิดชอบต่อสังคม	0.89	0.04	18.34	0.84
หลักความคุ้มค่า	0.68	0.04	17.20	0.78
ผลประกอบการบริษัทมหาชน	0.75	0.06	9.97	0.47
ความสามารถในการแข่งขัน	0.65	0.05	14.24	0.71
นวัตกรรม	0.70	0.05	14.48	0.72
ความต่อเนื่องของธุรกิจ	0.44	0.04	12.67	0.57
ความชัดเจนของนโยบาย	0.49	0.08	6.13	0.46
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	0.62	0.02	16.61	0.79
ด้านการดูแลพนักงานดีและเป็นธรรม	0.69	0.03	19.73	0.81
ด้านผลตอบแทนผู้ถือหุ้นดีและเป็นธรรม	0.52	0.02	18.91	0.77
ผู้นำ ผู้บริหาร พนักงาน	0.33	0.03	9.84	0.34
ความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล	0.66	0.09	7.05	0.41
ได้รับการยอมรับจากประชาชน	0.40	0.07	10.25	0.37
ได้รับการยอมรับจากผู้ถือหุ้น	0.67	0.07	9.63	0.61
ได้รับการยอมรับจากพนักงาน	0.74	0.08	8.64	0.45

ค่าสถิติ

ไคว์-สแควร์ = 109.34 , df = 98 , X^2/df = 1.12 , p-value=0.23 GFI = 0.97 , AGFI = 0.94 , RMSEA = 0.032

ตารางที่ 2 ค่าสถิติวัดความกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลการพิจารณา	สรุป
ค่า $\chi^2 - test$	> 0.05	0.23	ผ่าน	ดี
ค่า χ^2 / df	< 2.00	1.12	ผ่าน	ดี
ค่า GFI	> 0.90	0.97	ผ่าน	ดี
ค่า AGIF	> 0.90	0.94	ผ่าน	ดี
ค่า CFI	> 0.90	0.98	ผ่าน	ดี
ค่า RMR	< 0.05	0.03	ผ่าน	ดี
ค่า RMSEA	< 0.05	0.032	ผ่าน	ดี

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและสังเคราะห์เพื่อให้ได้องค์ประกอบ และพัฒนาเป็นกรอบแนวคิด ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบริษัทมหาชนในประเทศไทย พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 16 ตัว มีค่าอยู่ระหว่างโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อยู่ในเกณฑ์ดี โดยพิจารณาจากค่า ผลหาร ระหว่างค่าไคสแควร์กับค่าองศาอิสระ มีค่าเท่ากับ 1.12 โดยมีค่า ($\chi^2 = 109.34$, $df = 98$, $\chi^2/df = 1.12$, $GFI = 0.97$, $AGFI = 0.94$, $RMSEA = 0.032$) ที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.05 (p-value = 0.68) เมื่อพิจารณาดัชนีการวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.97 และดัชนีการวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.94 ค่าดัชนีรากของกำลังสองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) มีค่าสูงกว่า 0.05 ดังนั้น จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน สามารถสรุปได้ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ส่งผลให้รูปแบบที่ทำการศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรหลักธรรมาภิบาล ผลประกอบการของบริษัทมหาชน และความชัดเจนของนโยบาย มีอิทธิพลต่อตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล องค์ประกอบด้านธรรมาภิบาลที่ดีของบริษัทย่อมจะส่งผลต่อการดำเนินงานและมูลค่าของบริษัทสอดคล้องกับ Fuma(1980), Kotler and Caslione, (2009) ,William, (2007) ในความผิดพลาดในอดีตสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์และเป็นบทเรียนที่ผู้บริหารสามารถนำมาแก้ไข ปรับปรุงองค์กรให้ดีขึ้น และนี่คือจุดเริ่มต้นตามหลักธรรมาภิบาลโลก ตัวอย่างเช่น การล่มสลาย

ของบริษัทเอนรอน ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 1985 โดยนายเคนเนธ เลย์ (Kenneth Lay) บริษัทได้เริ่มดำเนินธุรกิจด้วยการควบรวมกิจการระหว่างบริษัทท่อส่งก๊าซ 2 แห่ง คือ InterNorth กับ Houston Nature Gas ซึ่งในช่วงที่บริษัทเริ่มก่อตั้งนั้น ทางกรของสหรัฐอเมริกาได้ผ่อนคลามาตรการในการควบคุมธุรกิจพลังงาน จึงทำให้ผู้ทางในการทำธุรกิจเกี่ยวกับการพลังงานเปิดกว้างมากขึ้น และบริษัทสามารถก้าวเข้าสู่การทำธุรกิจพลังงานด้านใหม่ๆ ที่ที่บริษัทเพิ่งจะเริ่มก่อตั้งขึ้นได้ไม่นานนัก บริษัทเอนรอนเป็นผู้ริเริ่มในการจัดจำหน่ายก๊าซธรรมชาติ ไฟฟ้า และการแปรรูปพลังงานให้เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ นับตั้งแต่กระดาษ ไปจนถึงการสื่อสารระบบเครือข่ายไร้สายขนาดใหญ่ (Broadband) นอกจากนี้ ยังเข้าร่วมลงทุนและเข้าควบรวมกิจการกับบริษัทอื่นๆ อีกมากมาย ส่งผลให้บริษัทเอนรอนกลายเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ทางธุรกิจพลังงาน และเป็นเจ้าของระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกา โดยในปี 2000 บริษัทได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในอันดับที่เจ็ดของบริษัทที่มีขนาดใหญ่จาก Fortune 500 (บริษัทที่มีรายได้เกินกว่า 100 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ขึ้นไป)

บริษัทเอนรอนนับเป็นบริษัทล้มละลายที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา โดยมีหนี้สินของบริษัทแม่สูงถึง 131,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และหนี้สินของบริษัทย่อยอีก 181,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ ยังไม่ได้นับรวมหนี้สินอีกนับพันๆ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ที่ไม่ได้มีการบันทึกบัญชีอย่างถูกต้อง การล่มสลายของบริษัทเอนรอนนับเป็นข่าวร้ายสำหรับผู้ถือหุ้น กองทุนรวมขนาดใหญ่ กองทุนบำเหน็จบำนาญที่นำเงินมาลงทุน นายธนาคาร และพนักงานส่วนใหญ่ของบริษัทเอนรอน โดยเฉพาะพนักงานบริษัทที่นอกจากจะตกงานแล้ว เงินเก็บเพื่อการเกษียณอายุที่ลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทเอนรอนก็ลดน้อยลงไปตามราคาหุ้นด้วย แต่อย่างไรก็ตาม กลับพบว่ายังมีผู้บริหารบางรายที่สามารถทำกำไรหลังจากที่บริษัทเอนรอนได้ล้มละลายแล้ว เช่น นายฟาสโตว์ ซึ่งได้รับค่าตอบแทนไปมากกว่า 45 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากกองทุนกลุ่ม LJM ที่เขาบริหารอยู่ ความรุ่งเรืองและความล่มสลายของบริษัทเอนรอน เป็นกรณีศึกษาที่เน้นให้เห็นถึงหน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของบริษัท และผลักดันให้บริษัทเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม แต่การที่บริษัทต้องล่มสลาย ถึงแม้จะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น การตกแต่งบัญชี การบกพร่องในการทำหน้าที่ขององค์กรภายนอก แต่สาเหตุสำคัญที่สุดก็คือ ความล้มเหลวของคณะกรรมการในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการเพิกเฉยต่อการตัดสินใจสำคัญๆ ที่ส่งผลกระทบต่อบริษัท จึงทำให้บริษัทเอนรอนที่เคยเป็นที่รู้จักและชื่นชมกันอย่างกว้างขวางในการประกอบธุรกิจกลับกลายเป็นเพียงกรณีศึกษาที่แสดง

ให้เห็นว่าคณะกรรมการสามารถนำพาบริษัทของตนไปสู่การล้มละลายได้อย่างไร (สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย, 2557: 119-131)

จากกรณีศึกษาบริษัทเอ็นรอน เป็นที่มาของธรรมาภิบาลโลกและขยายขอบเขตเข้ามาสู่ในภูมิภาคเอเชีย Siamwalla, (2002) กล่าวถึงการเคลื่อนไหวของกฎกติกาของโลกมีส่วนในการขยายและมีอิทธิพลมายังประเทศในแถบเอเชีย และรวมถึงประเทศไทย ซึ่งผู้ประกอบการที่ต้องการความอยู่รอด ได้รับการยอมรับจะต้องรู้จักพัฒนาองค์กร สร้างนวัตกรรม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อที่จะดำเนินการได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำไปสู่ความยั่งยืน และต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Grandori and Giordani, 2011)

ประเทศไทยก็ได้รับอิทธิพลของหลักธรรมาภิบาลที่เข้ามาในประเทศไทย โดยผู้ประกอบการที่ต้องทำธุรกรรมกับต่างประเทศ ต้องมีเจตจำนงเข้าร่วมการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลด้วย ถึงจะสามารถทำการค้าระหว่างกันได้สะดวก (ขจิต จิตตเสวี, 2557) และทำให้เกิดทางสู่ธรรมาภิบาลของประเทศไทย มีกติกาสถาและหน่วยงานต่างๆ เกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนให้มีหลักธรรมาภิบาลของประเทศไทย หน่วยงานต่างๆ ที่เกิดขึ้นรองรับเพื่อกำกับดูแล เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เป็นต้น (เจริญ เกษภูววัลย์, 2552)

จากจุดเริ่มต้นจนมาถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีวิวัฒนาการของธรรมาภิบาลในหน่วยงานต่างๆ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าบรรษัทภิบาล ซึ่งเน้นหมายถึงบริษัทมหาชนที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งยังไม่มีความเข้มข้นของกฎและกติกา ยังคงยึดหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) ซึ่งงานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษานโยบาย หลักปฏิบัติที่จะช่วยให้เกิดตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล นอกจากจะต้องมีผลประกอบการที่ดีต้องมีการพัฒนาบุคลากร องค์กร ให้มีนวัตกรรม มีศักยภาพในการแข่งขัน (บุญทวารณ วิจารณ์, 2556) ยังคงต้องกำหนดให้มีการปฏิบัติงานที่มีจริยธรรม มีการบริหารงานอย่างชัดเจนในนโยบายต่าง ๆ เช่น การดูแลพนักงาน ผู้บริหาร อย่างดีและเป็นธรรม การดูแลผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของอย่างดี ถูกต้อง และเป็นธรรม และการดูแลรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสังคม (พิพัฒน์ นนทนารักษ์, 2555)

การบริหารที่มีหลักธรรมาภิบาล และเป็นบริษัทมหาชนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทย ในปัจจุบันมีมากกว่า 700 บริษัท มีการบริหารและนโยบายในเรื่องหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน การศึกษาในงานวิจัยนี้จะขอตัวอย่างการจ่ายผลตอบแทนผู้ถือหุ้นซึ่งเห็นได้จากตารางที่ 2 ว่ามีความแตกต่างกันอย่างมากในนโยบายการจ่ายเงินปันผลดังนี้

ตารางที่ 3 ตัวอย่างบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ประกาศนโยบายจ่ายปันผลที่ชัดเจน

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท	นโยบายการจ่ายปันผล
ADVANC	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 100 ของกำไรสุทธิ ตามงบการเงินรวม
DTAC	บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของกำไรสุทธิของบริษัท
SCG	บริษัท สห โกลเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของกำไรสุทธิตามงบการเงินเฉพาะกิจการ
JAS	บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของกำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้ตามงบการเงินเฉพาะกิจการ
SCB	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	ประมาณร้อยละ 30-50 ของกำไรสุทธิในแต่ละปี ตามงบการเงินรวม
BAY	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิตามงบการเงินรวมของธนาคารและบริษัทย่อย
TOP	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิของงบการเงินรวม
PTT	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิที่เหลือหลังหักเงินสำรองต่าง ๆ ทุกประเภท ที่กฎหมายและบริษัทได้กำหนดไว้

ที่มา : นโยบายเงินปันผล ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

สิ่งที่เหมือนกันคือ การประกาศการจ่ายปันผล ถ้าบริษัทมีกำไรสุทธิ แต่ที่แตกต่างกันก็คือ จ่ายเป็นจำนวนเท่าไรจากกำไรสุทธิ จากตารางบางบริษัทจ่าย 100% บางบริษัทจ่ายไม่ต่ำกว่า 80% บางบริษัทจ่ายไม่ต่ำกว่า 50% บางบริษัทจ่ายไม่ต่ำกว่า 30% บางบริษัท

จ่ายไม่ต่ำกว่า 25% อะไรคือความถูกต้องและเป็นธรรม มีอีกหลายบริษัทที่ไม่ประกาศอะไรเลยทำให้เกิดความไม่ชัดเจน วสันต์ พรพุทธพงศ์ (2557) และ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2555) ได้อธิบายถึงหลักธรรมาภิบาลที่ถูกต้อง ต้องชัดเจน เป็นธรรม และสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (2557) เป็นหน่วยงานที่พยายามจัดหลักสูตรอบรมผู้บริหารให้มีความจิตสำนึก ความรับผิดชอบ โปร่งใส เพื่อการสร้างองค์กรให้เกิดความเข้มแข็ง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

งานวิจัยของ นวพร เรืองสกุล (2545) สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับบริษัทในตลาดหลักทรัพย์กล่าวถึงความชัดเจนในเรื่องต่างๆ ทั้งผลตอบแทน ความน่าเชื่อถือ และมีงานวิจัยที่พยายามหาตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ของบริษัทมหาชนในตลาดหลักทรัพย์ บุญบงชัยเจริญวัฒน์ และคณะ (2544) และ ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2547) ได้จัดทำงานวิจัยที่ศึกษาเครื่องมือในการวัดระดับการบริหารจัดการที่ดี เน้นตามหลักธรรมาภิบาลและตัวชี้วัดต่างๆ ที่สนับสนุนนโยบายต่างๆ ที่ควรจะมีการประกาศอย่างชัดเจน ทั้งแนวทางการดูแลพนักงาน ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น ประชาชน และความรับผิดชอบต่อสังคม ตามทฤษฎีการบริหารยุคใหม่ Kooiman (1993) ซึ่งเสนอแนวทาง ที่ทันสมัย การเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ที่สำคัญคือหลักธรรมาภิบาลที่ต้องโปร่งใส ชัดเจน เป็นธรรม สอดคล้องกับ Hill (2006) ในยุคโลกาภิวัตน์ การจะบริหารงานให้อยู่รอด มั่นคง และยั่งยืน ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่สอดคล้องกับงานวิจัยทั้งหลักธรรมาภิบาล ความสามารถในการแข่งขัน ความชัดเจนของนโยบายต่างๆ ความสำคัญของนวัตกรรม นวัตกรรมคน วิงวอน (2556) ผู้บริหารทุกคนต้องตระหนักถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้ว เพื่อให้องค์กรเจริญเติบโตได้อย่างประสบความสำเร็จ ต่อเนื่องมั่นคงและยั่งยืน และได้รับการยอมรับทั้งผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของ ผู้บริหาร พนักงาน ตลอดจนประชาชน และการยอมรับของสังคมทั้งหมดนี้คือตัวชี้วัดถึงความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบริษัทมหาชนในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยต้องการเสนอแนะในเชิงกลยุทธ์ เพราะเชื่อว่าถ้าผู้บริหารบริษัทมหาชนในตลาดหลักทรัพย์ ต้องการผลประกอบการที่ดีขึ้น ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน เพื่อนำองค์กรไปสู่ความยั่งยืน สิ่งที่ผู้ประกอบการต้องตระหนักและเป็นปัจจัยสำคัญคือความชัดเจนในเรื่องต่อไปนี้

1) การประกาศแนวทางการบริหารโดยคำนึงถึงเจ้าของหรือผู้ถือหุ้น ต้องมีนโยบายที่ชัดเจนของการจ่ายผลตอบแทน เช่น ตัวอย่างตารางที่ 2 ตารางการจ่ายผลตอบแทนที่ชัดเจน นอกจากนั้น จะต้องมีความชัดเจนของแนวทางการบริหารงานเพื่อพัฒนาให้องค์กรมีนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันและความต่อเนื่องของธุรกิจ พันธกิจที่จำเป็นต้องมีคือ นวัตกรรม

2) ต้องมีนโยบายชัดเจนของการพัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหารและพนักงาน เช่น งบประมาณพัฒนาทรัพยากรควรมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน และการสร้างแรงจูงใจผู้บริหารและพนักงาน ต้องจูงใจ ชัดเจน และเป็นธรรม

3) ต้องมีความชัดเจนของนโยบายการดูแลสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น ในปัจจุบันมีการกำหนดนโยบายเป็นจำนวนเปอร์เซ็นต์ของกำไรสุทธิ นำมาใช้เป็นงบประมาณในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยที่ควรจะทำการศึกษาอย่างต่อเนื่องคือการศึกษาในส่วนของหลักธรรมาภิบาลที่เจาะลึกลงไปในแต่ละจุด ที่เป็นจุดสำคัญในเชิงบริหาร ที่จะมีส่วนให้เกิดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น การได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน และได้รับการยอมรับในด้านความจรรีกรักดีต่อองค์กร ต่อสินค้า ต่อบริการ จะเป็นผลให้ผลประโยชน์ต่อการดำเนินงานประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป เช่น 1) การวิจัยตัวชี้วัดความพึงพอใจของพนักงานหรือผู้บริหารในการจ่ายผลตอบแทน 2) ตัวชี้วัดความจรรีกรักดีต่อองค์กรของพนักงาน เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- ขจิต จิตตเสวี. (2557). **ธรรมาภิบาลโลก: หลักการ องค์การ และกระบวนการของ**
โลกาธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- เจริญ เจษฎาวัลย์. (2552). **ทางสู่ธรรมาภิบาล (Good Governance to be)**. นนทบุรี:
บริษัท พอดี จำกัด.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **นโยบายเงินปันผลข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์**. สืบค้นเมื่อ
วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 http://www.set.or.th/th/about/annual/annual_p1.html
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2547). **วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี**. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- นวพร เรืองสกุล. (2545). **บรรษัทภิบาล: เรื่องที่นักลงทุนและกรรมการต้องรู้**. กรุงเทพฯ:
บริษัท มาสเตอร์ คีย์ จำกัด. **บรรษัทภิบาลกับตลาดการเงิน**. สืบค้นเมื่อ วันที่ 25
พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 จาก http://www.econ.chula.ac.th/public/members/.../Corporate_Governance.ppt
- บุญทวารณ วิงวอน. (2556). **การเป็นผู้ประกอบการยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญบัง ชัยเจริญวัฒน์ และคณะ. (2544). **ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล: รายงานการวิจัย**. นนทบุรี:
สถาบันพระปกเกล้า. **ปดท.แบบอย่างของการพัฒนารัฐวิสาหกิจ**. (2552). สืบค้นเมื่อ
วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 จาก http://thaigoodgovernance.blogspot.com/2009_05_01_archive.html
- พิพัฒน์ นนทนาธรณ์. (2555). **การจัดการจริยธรรมธุรกิจ: รากฐานของซีเอสอาร์**
(Business Ethics Management: The Foundation of CSR). กรุงเทพฯ:
ศูนย์ผู้นำธุรกิจเพื่อสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
พ.ศ. 2542. **ความหมายของธรรมาภิบาล**.
- วันสันต์ พรพุทธพงศ์. (2557). **แนวทางการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาล**
กรณีศึกษา: บริษัทตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2557). **บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ**
ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี. เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตร **Director**
Accreditation Program (DAP) รุ่น 112/2014: 119-131.

- Fama, E. F. (1980). Agency Problems and the Theory of the Firm. **Journal of Political Economy**, 88(2), 288- 307. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/1837292>
- Grandori, A., & Giordani L. G. (2011). **Organizing Entrepreneurship**. Library of Congress Cataloguing in Publication Data.
- Hill, C.W. (2006). **Global Business Today**. (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kooiman, Jan. (1993). **Modern Governance: New Government-Society Interactions**. London: SAGE.
- Kotler, P., & Caslione J. A. (2009). Choatics: **The Business of Managing and Marketing in the Age of Turbulence**. AMACOM Div American Mgmt Assn.
- Siamwalla, Ammar. (2002). **Globalization and its governance in historical perspective, with special reference to Mainland Southeast Asia**. TDRI Tear-End Conference on meeting the Challenges from Globalization. Bangkok: Thailand Development Research Institute.
- Taro Yamane (1973).**Statistics: An Introductory Analysis**. 3rdEd. New York. Harper and Row Publications.
- William A. Cohen, PhD. (2007). A Class with Drucker: **The Lost Lessons of the World's Greatest Management Teacher**. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data.